

Živeti v gibanju duha in telesa

Po izpolnjenih delovnih letih nenadoma izstopiti iz vsakdanjega okolja pomeni upokojitev. Mir, sreča, čas za konjičke, zanesljiva mesečna denarna nakaznica, dovolj prostega časa... Vendar je to ideal, nedosegljiva želja, ki je izpolnjena le redkim. Številne muči bolezen, nizka pokojnina, osamljenost, zagrenjenost, nerazumevanje... Taka počutja skušajo lajšati številna društva upokojencev po vsej Sloveniji.

Pogovarjali smo se z Miho Pirnatom, predsednikom šišenskih društev upokojencev in Vinkom Bavconom, podpredsednikom občinske upokojenske organizacije in vodjem gospodarskega odbora društev. Na jeziku smo imeli nezadovoljstvo nekaterih upokojencev, živečih v Domu na Gorazdovi 15. V Domu in bifeju ali klubu v isti zgradbi.

Povedala sta:

»Dom je bil zgrajen 1973. leta, ima 40 garsonjer, vsaka med 32 in 35 m². V zgradbi živijo samo upokojenci, ki so nekoč prebivali na podstrešjih, v kletnih vlažnih sobah, kot podnajemniki, barakah, skratka težkih pogojih. Doma ima klub z bifejem in ta lokal je verjetno vzrok razburjenju. Gostinski del v domovih upokojencev ni nič nenavadnega, saj ima slovenska zveza društev upokojencev 50 bifejev po vsej Sloveniji. Cene v teh lokalih so nizke, prilagojene upokojencevemu žepu in tudi na Gorazdovi 15 je tako. Mladi ljudje, pretepi, popivanje? Ne, to ne bo držalo. O da, prihajajo mladi sem, da. Na primer s svojim starim očetom, kdaj tudi sami. Vendar se v zelo redkih primerih obnašajo nedostojno, večinoma kar stojijo naročijo, popijejo in gredo.«

Resnično napis na vhodnih vratih prepričuje: **STREZEMO SAMO UPOKOJENCEM!**

Kaj pa zgradba, Dom?

»Kot je v navadi ima tudi ta dom svoj hišni svet, ki ureja tekoče zadeve v okviru svojih pooblastil. Seveda imajo nekateri prebivalci popolnoma svoje poglede na življenje, upravljanje, pa tudi zgolj gretje, čiščenje, dnevni ali nočni mir... Vsi vedno nikoli ne bodo zadovoljni, zagotavljamo pa, da posebnih problemov ni. Naša zveza vedno skuša ravnati pošteno. Za prosta mesta v domovih na primer je najprej razpis v Javni tribuni. Petnajst dni po objavi je vedno čas za pritožbe, vrstni red se tako lahko popolnoma spremeni.«

Vse tole smo se menili v živahnem sobotnem dopoldnevu, zadnjemu dnevu šišenskega tedna upokojencev. V prostoru so se zbirali udeleženci V. jubilejnih športnih iger upokojencev Slovenije. Tekmovalci so prihajali iz različnih krajev, da bi se pomerili v balinanju in streljanju. Z zelo različnimi naglasi so zatrjevali, kako jim ni mar za prva mesta ampak je važno spoznavanje, aktivno in zdravo življenje.

»Donedavna smo imeli v Šiški 4 društva upokojencev s 5.000 člani, zdaj smo se razdelili na 16 društev. V naši občini je 10.600 upokojencev, vendar kakor vidite nekaterih ni k nam. Žal so to večinoma nekoliko mlajši tovariši z visokimi pokojninami, pač jih naše delovanje kaj prida ne zanima.«

Potem so Miha Pirnat, Vinko Bavcon in Marjan Medvešek pripovedovali o čudovitem izletu v Velenje. 576 upokojenih Šiškarjev si je ogledalo najmlajše slovensko mesto. 83-letni Marjan Medvešek, predsednik sekcije 37 še živečih Šiškarjev — borcev generala Maistra za severo mejo — pa je resno dodal:

»Trdim, da mladi dandanašnji drugače dojemajo starost. Spoštujejo izkušnje in naše delo, odnos se bistveno spreminja.«

V tednu upokojencev se je seveda marsikaj dogajalo. Šišenski kolektivi so lepo sprejeli svoje nekdanje člane, posebno v Medvodah. Vendar se povrnimo k športu. 37 tekmovalcev se je podalo na 16 km dolgo progo Medno—Smlednik—Pirniče. Najstarejši 76-letni Andrej Hafner jo je prevozil v 39 minutah in 34 sekundah, 60-letna Kristina Batič pa v

38 minutah in 42 sekundah. Podali smo se tudi med strelce in balinarje. Franc Andres, Šiška: »Nastreljal sem 160 krogov, kar v redu...« Ludvik Kofol, Nova Gorica: »155 krogov. Slabo! Tudi moštvo s tem ne bom veliko pomagal... Športno življenje je potrebno, človek mora v družbo in malo okoli. Pri nas tekmujejo tudi v balinanju, šahu, plavanju, reševanju križank...« Maruša Ceglar, nova republiška prvakinja v streljanju med upokojenci (176 krogov od 200 možnih): »Streljam že 30 let in ne vem zakaj bi nehala. Želim si tega, človek mora aktivno živeti...« Mile Djurovič, balinanje: »Rekreacija je potrebna, razgibaš se in utrušiš. Mile je bil nekoč republiški in državni prvak v balinanju. Meni, da je sedaj najpomembnejše prijateljstvo in razumevanje. Kaj menijo sodniki? Maks Hvale, zvezni balinarski sodnik: »Tekmovanje je zanimivo. Balinanje je zdrav šport, veliko je svežega zraka in človek se lahko umerjeno dodobra razgiba. Starejšemu je dovolj uro do dve poganjanju kroglice. Tle tukaj so večinoma prek 60 let.« Najstarejši balinar na V. igrah je bil Valentin Klanjšek iz Nove Gorice. 79-letni tekmovalci in znani španski borec je sodeloval v ekipi (moštvo), ki je na V. športnih igrah v balinanju zasedla prvo mesto. 90 tekmovalcev se je tisto soboto borilo za lepe pokale, rumeno listje pa je napovedovalo prve jesenske dni. Na slovesnem zaključku se je Miha Pirnat najprej zahvalil vsem sodelujočim, razumevanju občinske skupščine in družbenopolitičnim organizacijam, nam mlajšim pa se je skozi naočnike nagajivo nasmehnil:

»Veste, boriti se morate za upokojence, da bo nekoč tudi vam dobro, saj zanesljivo stopate za nami.«

Bogomir Šefic

Upokojencem več pozornosti!

Z republiškim tekmovanjem v balinanju in streljanju se je končal »Teden upokojencev« naše občine, katerega organizatorji so bili: Občinska konferenca SZDL, Občinski svet ZSS, Zveza društev upokojencev, Zveza prijateljev mladine in Skupščina občine. Letošnji pokrovitelj tega tedna je bila Občinska konferenca SZDL šišenske občine, katero je zastopala predsednica Nada Svele.

Razen številnih kulturnih prireditev v »tednu« (sicer redkih), so se zvrstila tudi številna športna srečanja, največjo pozornost pa so posvetili posvetom o organiziranosti in delovanju društev kot sestavnemu delu frontne organizacije.

V naši občini živi okrog 10.600 upokojenih krajanov, od tega jih je vključenih v 16 društev upokojencev okrog 5.000. Vzrokov, zakaj tako majhno število včlanjenih je prav gotovo več. Eden od njih je vsekakor nagla rast življenjskih stroškov in prepočasno usklajevanje pokojnin. Na kulturnem področju (razen v času »tedna upokojencev«) vlada skoraj popolno mrtvilo, le tu in tam kakšno društvo organizira za svoje člane izlet, to je pa tudi vse, kar si pa upokojeni krajan v jesenskih dneh življenja prav gotovo zaslužijo več!

Tudi na področju skrbstva ni najbolje. Niso redki primeri, ko so bolni onemogli krajan čisto odvisni od dobre sosedске pomoči, ki pa žal nemalokrat šepa.

V času »tedna šišenskih upokojencev« je ostarele krajane posebni vlak odpeljal v Velenje na izlet. Na železniški postaji, so jih pričakali predstavniki tamkajšnjega društva, ki so potem skupaj z gostitelji krenili proti Titovem trgu, kjer so ob spomeniku položili venec in se

Osrednja prireditev je bila v kinu Šiška

poklonili spominu na tovariša Tita. Velenja, kakršnega poznamo danes, pred tridesetimi leti ni bilo, bili pa so velenjski rudarji, ki danes predstavljajo večino od skupno 4.200 upokojenih občanov, ki letos praznujejo 25-letnico delovanja svojega društva.

Izlet v Velenje nekaj nad 600 Šiškarjev je izzvenel bolj delovno. Kmalu po sprejemu in pogostitvi v velenjski rdeči dvorani, se je pričelo posvetovanje med predstavniki obeh občin in društev.

V času »tedna« so se zvrstili številni obiski na domovih bolnih in nepokretnih upokojencev v organizaciji Centra za socialno delo, socialnih komisij v KS, patronažne službe in RK. Obiski upokojencev v delovnih organizacijah in ustanovah na območju občine in kulturne prireditve po šolah, v krajevnih skupnostih ter društvih so že skoraj tradicija ob tednu upokojencev.

Zanimiva pa je športna dejavnost med upokojenci. Razen kegljanja, balinanja, streljanja, šaha, se v vrstah upokojenih gojijo še nove zanimive rekreacijske dejavnosti kot so gobarstvo, ribištvo in trim-kolesarjenje.

To je le bežen pogled v življenje naših krajanov, njihovi problemi, pa naj ne bi bili samo njihovi. Za njih smo dolžni žrtvovati več in če bomo, potem še pogovor več: Lepo je biti star, ne samo mladi!

Ob koncu tega zapisa naj zapišem tudi to, da je bil na posvetovanju v Ljubljani podan predlog, da bi prihodnji »teden«, to je jubilejni V., bila pokrovitelj ZSMS Ljubljana-Šiška. Predlog zasluži vsekakor posebno pozornost in pohvalo.

Tekst in foto: Jože Čurin